
GEOGRAFICKÝ ČASOPIS

58

2006

2

*Jozef Kvitkovič**

**VÝZNAM DIELA PROF. RNDr. EMILA MAZÚRA, DrSc.
PRE GEOGRAFIU NA SLOVENSKU
(PRI PRÍLEŽITOSTI JEHO NEDOŽITÝCH 80. NARODENÍN)**

J. Kvitkovič: Importance of the lifelong work of Professor Dr. Emil Mazúr, DrSc. for the Slovak geography (on the occasion of his not lived 80th birthday). *Geografický časopis*, 58, 2006, 2, 4 refs.

Prof. Emil Mazúr has laid foundations of the modern research in geomorphology, physical geography and regional geography at the national and international levels. He was the co-creator of the geomorphological school based on the detailed mapping and complex relief analysis. He possessed an astonishing cognition of the geomorphological development of Western Carpathians above all during the Neocene and Quaternary eras. He worked out the theoretical and methodological questions of the physical and geographical regionalization. He founded and led the IGU Working Group *Landscape Synthesis* (1980-1988) what represented an important innovation in geographical theory. He also authored the concept of the Atlas of the SSR (1980), which meant decisive progress in world atlas production.

Key words: geomorphology, physical geography, regional geography, regionalization, landscape syntheses, atlas production

Vedecká konferencia, organizovaná Geografickým ústavom SAV pri príležitosti nedožitých 80. narodenín jeho dlhoročného riaditeľa prof. RNDr. Emila Mazúra, DrSc., je príležitosťou v stručnosti priblížiť a oživiť jeho vedeckú, vedecko-organizačnú a pedagogickú činnosť.

Prof. RNDr. E. Mazúr, DrSc. patrí do plejády predstaviteľov slovenskej vedy. S jeho menom sa spája špičková vedecká a pedagogická činnosť a cieľave-

* Geografický ústav SAV, Štefánikova 49, 814 73 Bratislava

domá organizačná práca. Pripomínáme si osobnosť patriacu k zakladateľom modernej slovenskej geografie. Emil Mazúr, ako geograf širokého rozhľadu, položil základy moderného výskumu najmä v geomorfológii, fyzickej geografii a regionálnej geografii aj v medzinárodnom meradle. Bol spolutvorcom priekopníckej geomorfologickej školy, založenej na podrobnom geomorfologickom mapovaní a založil vedeckú školu krajinných syntéz v rámci Medzinárodnej geografickej únie (IGU). So svojimi spolupracovníkmi rozvíjal integračný prístup k štúdiu krajiny ako prostredia spoločnosti, čo predstavuje významnú inováciu geografickej teórie a spoločenskej praxe. Podieľal sa na koncepcii prognostických prác v oblasti rozvoja prírodných vied. Pre *Atlas SSR* vytvoril základnú koncepciu jeho tvorby. Bol vynikajúcim tvorcom celoštátnych výskumných programov v oblasti základného výskumu.

Pochádzal z kopaničiarskej oblasti Javorníkov. Narodil sa 9.2.1925 v osade Lúky, patriacej k obci Divina v okrese Žilina. Vyrastal vo viacdetej maloroľníckej rodine. Prostredie, v ktorom prežil detstvo, formovalo sčasti jeho životné ciele a postoje. Viedlo ho k samostatnosti, pracovitosti a ohľaduplnosti, teda vlastnostiam, ktoré sa v jeho živote pozitívne prejavili. Ľudovú školu vychodil v Lúkach a v rokoch 1938-1946 absolvoval gymnázium v Žiline. Vzťah k prírode a problémy vystaňovalectva v rodnom kraji ho priviedli k štúdiu geografie a histórie na Univerzite Komenského v Bratislave, ktoré úspešne ukončil v roku 1950. Osobný kontakt s prof. Luknišom ho doviedol na výskumné pole geografie. Ešte v uvedenom roku nastúpil na bývalý Zemepisný ústav SAVU, z ktorého neskôr vznikol terajší Geografický ústav SAV. Jeho vedecká, vedecko-organizačná a pedagogická činnosť bola spätá s uvedeným pracoviskom.

V priebehu svojej takmer 40-ročnej vedeckej činnosti sa vypracoval na popredného geografa, dobre známeho aj v zahraničí. Významná je jeho vedeckoriadiaca a pedagogická činnosť. Už od roku 1958 zastával funkciu zástupcu riaditeľa a v rokoch 1963-1988 bol riaditeľom Geografického ústavu. Od roku 1955 externe prednášal na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave geomorfológiu, kvartér a fyzickú geografiu a neskôr pôsobil aj na Fakulte architektúry SVŠT. V roku 1957 bol vymenovaný za docenta a o dva roky obhájil kandidátsku dizertačnú prácu. Vedeckú hodnosť doktora vied získal v roku 1965 na Karlovej univerzite v Prahe za monografiu *Žilinská kotlina a príľahlé pohoria (geomorfológia a kvartér)*, vydanú v roku 1963. Koncom 60. rokov pôsobil ako hosťujúci profesor pre geomorfológiu na Univerzite J. W. Goetheho vo Frankfurt nad Mohanom. Významný pre neho bol rok 1975, kedy ho vymenovali za univerzitného profesora a zvolili za korešpondenta SAV a ČSAV. V roku 1980 sa stal akademikom SAV a o rok neskôr aj akademikom ČSAV. V rokoch 1986-1990 bol riaditeľom Centra geovedného výskumu SAV v Bratislave.

Vedecké zameranie prof. E. Mazúra bolo veľmi široké. Jeho prioritou bola geomorfológia, hlavne regionálna. Niet typu reliéfu na území Slovenska, o ktorý by sa nezaujímal. V početných tematických prácach sa venoval problematike štruktúrnych foriem, zarovnaných povrchov, deštruktívnych foriem skalného podłożia v subniválnej morfoklimateckej zóne, glaciálnemu reliéfu, krasu, eróznno-zlomovým reliéfom na neovulkanitoch, morfoštruktúram, riečnym terasám atď. Výskumom riečnych terás doliny stredného Váhu v Žilinskej kotline vytvoril koncepciu terasotvorných cyklov a položil základy moderného štúdia riečnych terás, opierajúceho sa o všestrannú analýzu terasových sedimentov vrátane

kvartérnej stratigrafie a neotektoniky. Tieto práce vrcholia v monografii *Žilinská kotlina a príslahlé pohoria (geomorfológia a kvartér)*. Ide o vynikajúce dielo aj v medzinárodnom meradle, ktoré patrí do základného fondu tejto vednej oblasti.

Veľa nových poznatkov o genéze povrchových foriem, procesoch a ich dynamike je obsiahnutých v geomorfologických vysvetlivkách *K prehľadnej geomorfologickej mape ČSSR v mierke 1:200 000* a neskôr v *Encyklopédii Slovenska*. Nadväzujúce výsledky výskumu o formovaní príslušných pohorí a kotlín v závislosti od mladej tektoniky a prejavov rôznych geomorfologických štruktúr v reliéfe sa odrazili aj v *Geomorfologickej mape ČSSR – časť Slovensko*, ktorá bola uverejnená v *Atlase ČSSR* (1966) v spoluautorstve s M. Luknišom.

E. Mazúr patril k najlepším znalcom karpatskej oblasti Slovenska. Zaoberal sa celkovým vývojom reliéfu v neogénnom a kvartérnom období a jeho vzťahom k okolitým platformám. V pohoriach a na ich úpätiach rozlíšil tri zarovnané povrchy, ktoré priliehavo pomenoval a ich vznik začlenil do časovej škály stredného miocénu až spodného pleistocénu. Z ich zachovania v príslušných morfoštruktúrach odvodil asymetrické vykleňovanie Západných Karpát v dôsledku diferencovaných pohybov. Kotlinový reliéf, ktorý je charakteristickou črtou Západných Karpát, vznikol v mladších stupňoch neogénu v tesnej nadväznosti na neotektonické pohyby a procesy exogénnej modelácie. K tematike terciérneho vývoja reliéfu inicioval medzinárodné sympóziu, ktorého výsledkom bol zborník *Geomorphological problems of the Carpathians* (1965).

Teoreticky prispel k zjednocovaniu koncepcie legendy geomorfologickej mapy a jej kartografického vyjadrenia, ktoré spočíva v systematike foriem, a to tak z taxonomického, ako aj morfogenetického hľadiska. Obzvlášť treba vyzdvihnúť jeho originálny prístup k metodike geomorfologického mapovania a rozpracovanie problémov geomorfologickej regionalizácie Západných Karpát s príslušnou dokumentáciou. Regionalizačný smer prenikol jeho zásluhou aj do ďalších odvetví geografie a umožnil členiť územie na vedecky zdôvodnené hierarchické jednotky. Popri teoretických otázkach reliéfu rozpracoval aj jeho niektoré praktické aspekty, napr. hodnotenie potenciálu pre základné odvetvia hospodárskej činnosti.

Ku geomorfologickej tematike sa z obľubou vracal aj v neskorších rokoch, napríklad v štúdií *Morfoštruktúry Západných Karpát a ich vývoj* (1979) alebo mapou *Mladé pohyby* (1980). Pokúsil sa aj o vysvetlenie západokarpatského vyklenutia z mobilistického hľadiska, a to v rámci celkového posunu západokarpatskej megamorfoštruktúry v smere JJZ – SSV až S – J. Zúčastnil sa na vypracovaní typologického členenia krasových oblastí Slovenska, ktoré odzrkadľuje progresívne svetové prúdy krasovej morfológie. Jeho geomorfologické výsledky priaznivo ovplyvnili aj vývoj speleológie na Slovensku. Mal podiel na organizácii VI. medzinárodného speleologického kongresu, ktorý sa konal v roku 1973 v Československu.

Určitou syntézou geomorfologických výskumov bola mapa *Regionálne geomorfologické členenie v mierke 1:500 000*, vypracovaná spoločne s M. Luknišom (1978). Bola to geografmi očakávaná práca, ktorá vniesla poriadok do názvoslovnia a usporiadania geomorfologických celkov, podcelkov, resp. ich častí.

Akademik Mazúr bol spolutvorcom modernej geomorfologickej školy, ktorá študuje reliéf z hľadiska vzťahu medzi endogénnymi a exogénnymi procesmi

prostredníctvom podrobného geomorfologického mapovania a komplexnej analýzy. Aj jeho zásluhou sa geomorfológia stala u nás najznámejšou disciplínou z geografických vied.

Ďalšou výskumnou oblasťou E. Mazúra bolo rozpracovanie teoreticko-metodologických otázok fyzicko-geografickej a geografickej regionalizácie. Výskumným polygónom bolo územie Slovenského krasu, kde so svojim kolektívom vykonal klasifikáciu a delimitáciu krajinných prvkov, ako aj čiastkových priestorových systémov v integrujúcom chápaní (*Slovenský kras, regionálna fyzicko-geografická analýza*, 1971). Viedol práce na regionálnom členení Slovenska. Bol iniciátorom III. medzinárodného sympózia o fyzicko-geografickej regionalizácii v roku 1967 v Moravanech, z ktorého vzišla publikácia *Theoretische Probleme der physisch-geographischen Raumgliederung* (1972).

Už v 70. rokoch minulého storočia E. Mazúr venoval značnú pozornosť postaveniu geografie ako vedy o priestorovej analýze a syntéze krajiny. Poukázal aj na nezdorivú hierarchizáciu vied u nás, v ktorej sa integračné disciplíny dostali pod úroveň elementárnych disciplín, čo sa nevyhnutne odráža aj v spoločenskom vedomí pri hodnotení vied a ich rozvoja.

V geografii sa usiloval o účelnú aplikáciu postupov a poznatkov z progresívnych disciplín, najmä systémovej teórie, teórie informácie a ďalších. Na ústave dbal o budovanie diaľkového prieskumu Zeme, zaslúžil sa o rozvoj modernej geografie, ktorá môže poskytovať vedecké základy pre územné usporiadanie hospodárstva, dopravy, sídiel, obyvateľstva a najmä pre ochranu a tvorbu životného prostredia. Zasadzoval sa za nutnosť postaviť integrovaný krajinný plán, v ktorom by sa každá teritoriálna jednotka využívala na báze jej potenciálu, spoločenských záujmov a vyváženej zdravej krajiny. Táto úloha je dodnes vysoko aktuálna. Jeho výsledky v tejto oblasti, ako aj výsledky slovenskej geografie, korešpondovali so súčasnou medzinárodnou koncepciou trvalej udržateľnosti.

E. Mazúr sformuloval integračný prístup k štúdiu krajiny ako prostredia života spoločnosti založením výskumného smeru krajinné syntézy, čo predstavuje významnú inováciu teórie geografie. Medzinárodná geografická únia (IGU) ho v roku 1980 poverila vedením pracovnej skupiny *Landscape Synthesis*, ktorú viedol do roku 1988. Na jej programe sa podieľalo 80 pracovníkov z 40 štátov viacerých kontinentov. Tematika prispela k riešeniu globálnych problémov – vzťahov prírody a ľudstva, a tým aj životného prostredia v rôznych častiach planéty. Bol to významný vedecký úspech nielen jeho, ale aj Geografického ústavu SAV ako koordinujúceho pracoviska.

Aj dnes je aktuálna jeho práca *Krajinná syntéza v oblasti Tatranskej Lomnice* (1985), ktorá predstavuje geografický model racionálneho využívania krajiny v národných parkoch a chránených krajinných oblastiach. Princípy krajinné syntézy uplatňoval nielen pri riešení environmentálnych problémov, ale tiež ako predseda Slovenského zväzu ochrancov prírody a krajiny. Idea krajinné syntézy prispela ku skvalitneniu prác príslušných komisií tejto dobrovoľnej organizácie a tiež k rozšíreniu nových geografických poznatkov.

Ďalším jeho významným prínosom bolo rozpracovanie novej koncepcie tvorby regionálnych a národných atlasov, uplatnenej pri *Atlase SSR* (1980), čo znamenalo pokrok aj vo svetovej atlasovej tvorbe. E. Mazúr bol nielen tvorcom koncepcie, ale aj vedúcim troch tematických skupín a autorom desiatok máp.

Atlas SSR, originálne dielo slovenskej vedy a kultúry so syntetizujúcim pohľadom na prírodnú a sociálno-ekonomickú sféru Slovenska, získal nielen domáce, ale aj vysoké medzinárodné uznanie.

E. Mazúr bol priekopníkom nových druhov syntetizujúcich máp aj v medzinárodnom meradle. Ako príklad môžeme uviesť mapu *Geoekologické-prírodné krajinné typy v mierke 1:500 000*, prvú veľkopriestorovú krajinnú syntézu, ktorá bola vysoko ocenená na 13. medzinárodnom geografickom kongrese IGU v Moskve v roku 1976.

V štúdiách v posledných rokoch presvedčivo presadzoval spätosť geografie s problémami životného prostredia a spoločenskej praxe. Usiloval sa prispieť k zosúladieniu potrieb človeka a krajiny, čo znamená jej racionálne využívanie. Významne prispel k obohateniu fondov vedeckých poznatkov o geografii nášho územia. Jeho práce o morfogénéze Západných Karpát a regionalizácii krajiny, ako aj realizácia vedeckého programu krajinných syntéz posunuli našu geografiu na čestné miesto v medzinárodnom meradle. Akademik E. Mazúr sa ako významný organizátor medzinárodných podujatí zúčastnil viacerých rokovaní s predstaviteľmi amerických geografov v ČSFR, naposledy aj vo Washingtone v roku 1986, ktoré vyústili do príprav konferencie týkajúcej sa spoločných environmentálnych výskumných programov. Medzinárodná konferencia slovenských, českých a amerických geografov o krajinnom prostredí sa uskutočnila v dňoch 3. až 12. septembra 1991 v Bratislave, Brne a Prahe, žiaľ už bez jeho účasti.

E. Mazúr bol autorom, resp. spoluautorom 11 knižných publikácií, uverejnil vyše 100 vedeckých štúdií v domácich a zahraničných periodikách a niekoľko desiatok populárno-vedeckých prác (zoznam prác prof. E. Mazúra čitateľ nájde v publikácii *Geografia Slovaca*, 12, 1997, vydanej pri príležitosti jeho nedožitých 70. narodenín). Vychoval okolo 20 vedeckých aspirantov. Ako dlhoročný a úspešný riaditeľ Geografického ústavu SAV viedol vyše 80-členný kolektív.

Niektoré výskumné problémy riešil pomocou vysunutých pracovísk. V Liptovskom Mikuláši to bol výskum pre krasovú problematiku a speleológiu (1960-1986). Laboratórium pre geovedný výskum krajiny so sídlom v Košiciach (1978-1991) riešilo problematiku Východoslovenskej nížiny. Výskumná stanica v Bzinciach pod Javorinou (1979-1993) bola orientovaná na výskum exogénnych fyzicko-geografických procesov malých povodí. Pri vodnej nádrži Veľká Domaša pribudol stacionár pre štúdium svahových procesov, najmä zosunov (1980-1991).

Geografický ústav SAV bol zásluhou E. Mazúra svojím vedeckým potenciálom, knižnicou, materiálne a technicky najlepšie vybaveným geografickým pracoviskom v oblasti základného výskumu na Slovensku. Pod jeho vedením dosiahol medzinárodnú úroveň, stal sa koordinačným pracoviskom výskumu geografie nielen v bývalej ČSSR, ale aj v medzinárodnom meradle. Z hľadiska vedecko-riadiacej činnosti treba zdôrazniť, že z jeho iniciatívy bola začlenená v roku 1964 do Štátneho plánu základného výskumu (ŠPZV) aj geografia, a to prostredníctvom hlavnej úlohy *Geografická rajonizácia ČSSR*. Tým sa získala vedecko-organizačná báza pre ďalší rozvoj geografie v podmienkach Československa. E. Mazúr v posledných troch plánovacích obdobiach (1976-1990) koordinoval ako predseda Rady kľúčového smeru II-7 koncepčné práce v oblasti ve-

deckej náplne a smerov riešenia ŠPZV v rámci geografie v celoštátnom rozsahu.

Ako riaditeľ Centra geovedného výskumu SAV sa snažil prispieť koncepčne k integrovanému výskumu jeho pracovísk, najmä v oblastiach zemská kôra, geosféra, globálne zmeny, geovedné základy krajinných prognóz, ako aj v oblasti spoločného využívania výskumných staníc Centra. Pod jeho vedením sa začalo s budovaním GISu, nového progresívneho nástroja geovedného a socio-ekonomického výskumu krajiny.

Akademik Mazúr sa podieľal na činnosti orgánov oboch akadémií a niektorých rezortných inštitúcií. Pôsobil ako člen Prezídia ČSAV, člen Predsedníctva SAV, predseda Československého komitétu geografického, predseda Komisie pre tvorbu životného prostredia pri SAV, podpredseda Komisie ČSAV pre otázky životného prostredia, predseda Vedeckého kolégia SAV pre geológiu a geografiu, podpredseda Vedeckého kolégia ČSAV pre geológiu, geografiu a banské, predseda Odboru ochrany životného prostredia pri Ministerstve výstavby a techniky SSR, člen Rady štátnej ochrany prírody pri Ministerstve kultúry SSR, člen Poradného zboru pre kras a jaskyne pri SNR, člen Rady vlády SSR pre životné prostredie, člen Slovenskej plánovacej komisie. Záslužná bola jeho činnosť vo funkcii predsedu Slovenského zväzu ochrancov prírody a krajiny a predsedu Slovenskej geografickej spoločnosti pri SAV. Bol aj hlavným redaktorom Geografického časopisu a členom redakčných rád ďalších geografických, resp. geovedných periodík.

Bol aktívnym členom viacerých medzinárodných komisií, najmä v rámci INQUA, IGU a ISU. Patril k spoluzakladateľom Karpatsko-balkánskej geomorfologickej komisie, v ktorej dve funkčné obdobia vykonával funkciu predsedu. Bol čestným členom viacerých zahraničných geografických spoločností (NSR, BĽR, ZSSR, PLR), nositeľom troch štátnych vyznamenaní a držiteľom početných strieborných i zlatých medailí akadémií, univerzít, fakúlt a ďalších ocenení. Úspešne reprezentoval československú geografiu na mnohých podujatiach, najmä na svetových geografických kongresoch v Štokholme, Londýne, Dillí, Moskve, Tokiu a Paríži. Na viacerých z nich bol vedúcim československej delegácie.

Napokon sa žiada ešte pripomenúť, že aj popri rozsiahlej vedeckej, vedecko-organizačnej a pedagogickej činnosti mal akademik Mazúr prehľad aj v kultúrno-spoločenskej oblasti. Na jeho šesťdesiatinách sa zúčastnili aj viacerí jeho krajanovia na čele s prof. L. Hložníkom. Mal znalosti najmä z oblasti umenia, stavitelstva, architektúry a hudby. Vo voľných chvíľach rád navštevoval výstavy, galérie, zvlášť s námetmi typov rôznych krajín, filatelistické a numizmatické podujatia a nezaprel sa ani ako športovec. Na ústave boli známe najmä zimné stolnotenisové turnaje za jeho aktívnej účasti. Na interných spoločenských podujatiach prekvapil veršami Sládkovičovej Maríny, či veršami Chalupku, Vajanského, Smreka a iných. Bola to vzácna nielen vedecká, ale aj ľudská osobnosť, vytvárajúca na ústave zdravú pracovnú atmosféru.

Prof. RNDr. E. Mazúr, DrSc. opustil naše rady 27.3.1990 vo veku 65 rokov. Pochovaný je v Bratislave, na cintoríne v Slávičom údolí. Jeho vedecké dielo, vedecko-organizačná a pedagogická činnosť sú pre nás pri spomienke na jeho nedožitú 80. výročie narodenia inšpirujúcim odkazom pre budúce aktivity. Ide najmä o modernú geografiu, o ktorú sa u nás zaslúžil a jej výskumný objekt –

krajinu, ktorú napriek jej mnohotvárnosti chápal ako celok a usiloval sa o jej zachovanie pre budúce generácie.

LITERATÚRA

- KVITKOVIČ, J. (1985). Životné jubileum akademika E. Mazúra. *Geografický časopis*, 37, 121-136.
- KVITKOVIČ, J. (1990). Posledná rozlúčka s akademikom Emilom Mazúrom. *Geografický časopis*, 42, 218-220.
- KVITKOVIČ, J. (1997). Akademik Emil Mazúr – život a dielo (pri príležitosti nedožitých 70. narodenín). In Szöllös, J., ed. *Problémy geografického výskumu západného Slovenska*. Geographia Slovaca, 12, 7-15.
- LUKNIŠ, M. (1975). Člen korešpondent SAV Emil Mazúr päťdesiatnikom. *Geografický časopis*, 27, 178-183.

Jozef Kvitko vi č

IMPORTANCE OF THE LIFELONG WORK OF PROFESSOR Dr. EMIL MAZÚR, DrSc. FOR THE SLOVAK GEOGRAPHY (ON THE OCCASION OF HIS NOT LIVED 80TH BIRTHDAY).

On 9 November 2005 the Institute of Geography of the Slovak Academy of Sciences organized a scientific conference on the occasion of the 80th birthday of Professor Dr. Emil Mazúr, DrSc. in order to give homage to the founder of modern Slovak geography and the personality which contributed to its notable development on the international level.

Emil Mazúr was born on 9 February 1925 in the village Lúky, part of the commune Divina in the district of Žilina. After the successfully accomplished medium level studies Emil Mazúr continued at the Comenius University in Bratislava where he chose the combined subjects of Geography and History and graduated in 1950. In the same year he entered the Geographical Institute of the Slovak Academy of Sciences and Arts. The principal task worked on in the Institute was the *Geomorphological map of Slovakia* proposed by J. Hromádka and M. Lukniš, which required a detailed geomorphological mapping of the Western Carpathians. E. Mazúr became the co-author of the methodology of the detailed geomorphological mapping. He studied structural forms, planated surfaces, periglacial phenomena, glacial relief, karst, river terraces, morphostructures, neotectonics, and so on within different types of relief in Slovakia.

At the 6th Congress of the Czechoslovak geographers in Smolenice in 1955 the results of the geomorphological mapping were presented. Mazúr, apart from other things, presented the contribution to the morphology of the Studený potok basin in the Liptov Tatry Mts. with a detailed geomorphological map, which aroused interest even abroad. By researching the river terraces in the valley of the middle part of the Váh river and in terraces of the Žilina basin Mazúr worked out the basis for modern study which relies on the general and exhaustive analysis of the terrace sediments including the Quaternary stratigraphy and neotectonics. These studies culminated in the monograph *The Žilina basin and the contiguous mountain ranges (geomorphology and the Quaternary)*, 1963.

He pursued the theme of the tertiary relief development and inspired the international symposium, the result of which was the proceedings *Geomorphologic problems of the Carpathians* (1965).

Mazúr also dedicated considerable attention to the theoretical questions of relief, its forms, genesis, dynamics, typology, delimitation, functional use and so on. He worked

out the theme of the geomorphological regionalization of the Western Carpathians. Regionalization also spread to other branches of geography and made it possible to divide the territory of the State into scientifically justified hierarchic units.

Another research area of Prof. E. Mazúr consists of consideration of the theoretical and methodological questions of the physical geographical and geographical regionalization. He and his team worked on this theme using the model territory of the Slovak karst and terminated the research with the monograph *Slovenský kras: regional physical geographical analysis* (1971). Prof. E. Mazúr was the initiator of the symposium about the physical-geographical regionalization in 1967 at Moravany, which yielded the publication *Theoretische Probleme der physisch-geographischen Raumgliederung* (1972).

E. Mazúr focused attention to the position of geography as the science on spatial landscape analysis and synthesis. He promoted the purposeful application of procedures and information of progressive branches such as the system theory, information theory and others. As far as the activities in the Institute are concerned he fostered the progressive building of the remote sensing methods and approaches and the Geographical Information System. He assisted the development of modern geography, which can provide a scientific basis for the territorial arrangement of the economic sectors, transport, settlements and above all environmental protection. He promoted the need to build the integrated landscape plan where every territorial unit was used on the basis of its potential, interests of the society and the sound and balanced landscape. The International Geographic Union has appointed him the head of the Working Group Landscape Synthesis (1980-1988) when 80 scientific centres of 40 countries of several continents participated in its program. The theme has contributed to solution of global problems – relationships of nature and mankind and the environment in different parts of the planet.

Another of his important contributions was the preparation of the new conception of regional and national atlases applied to the Atlas of the SSR (1980) which meant progress in world atlas production. E. Mazúr was the author of its conception. The Atlas of Slovakia represents an original work of the Slovak science and culture with a synthesized view of the natural and societal spheres of Slovakia.

Professor Mazúr was the author or co-author of 11 books, he published more than 100 scientific studies in the national and foreign periodicals and dozens of popularizing articles. In 1955, he lectured at the Faculty of Nature Sciences of the Comenius University and later at the Faculty of Architecture of the Slovak Technical University in Bratislava. He also lectured as the visiting professor at the J. W. Goethe University in Frankfurt am Main. E. Mazúr died prematurely at the age of 65 years on 27.3. 1990. He is buried in Bratislava.

Prof. E. Mazúr participated in the activities of the academic bodies and research institutions. He was a member of the Presidium of the Czechoslovak Academy of Sciences and Slovak Academy of Sciences, the chairman of the Czechoslovak Geographic Committee, the chairman of the environmental Commission at the SAS, and the vice chairman of the Commission of the CSAV for the environment, and other. He was the editor in chief of *Geografický časopis* and the member of editorial boards of other geographical and geo-scientific periodicals. He was an active member of several international commissions above all within the INQUA, IGU, and ISU. He was the co-founder and the chairman of the Carpathian-Balkan Geomorphological Commission. He was the honorary member of several foreign geographical societies. Prof. E. Mazúr successfully represented Czechoslovak geography at many scientific events including the World Congresses of the IGU in Stockholm, London, Delhi, Moscow, Tokyo and Paris as the head of the Czechoslovak delegation. He was awarded three State distinctions and numerous silver or gold medals of academies and universities all over the world.

Translated by H. Contrerasová